

Vuoden 2023 talousarvion, taloussuunnitelman 2024-2026 sekä investointisuunnitelman 2023-2027 hyväksyminen

KHALL § 383

Kuntalain mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on suunnittelukauden ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Taloussuunnitelmassa päätetään myös yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa on noudatettava talousarviota.

Talousarvion valmistelusta vastaa kunnanhallitus sekä kukin toimielin omalla tehtäväalueellaan. Kunnallisessa liikelaitoksessa valmistelusta vastaa johtokunta.

Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuusto päättää, millä tasolla talousarvio on sitova valtuustoon nähden (= määrärahataso). Määrärahojen lisäksi talousarviota on noudatettava myös toiminnallisten tavoitteiden osalta. Talousarvion hyväksymisen jälkeen kaupunginhallitus hyväksyy tammikuussa talousarvion täytäntöönpano-ohjeet. Täytäntöönpano-ohjeissa annetaan tarkempia ohjeita ja määräyksiä.

Kuluva vuosi on ollut koko maailmassa poikkeuksellinen koronaepidemian jatkumisen vuoksi. Lisäksi Euroopassa käytävä sota on saanut aikaan historiallisen korkean inflaation, kun mm. energian-, ruuan ja polttoaineiden hinnat ovat nousseet. Inflaation hillitsemiseksi Euroopan keskuspankki lähti nostamaan korkotasoa ja loppuvuodesta markkinakoroissa on nähty merkittävä ja nopea nousu. Muutamista negatiivisista tilikausista huolimatta Oulaisten kaupungin taseessa on kuitenkin 31.12.2021 tilinpäätöksen mukaan vielä ylijäämää n. 3,7 milj.€, eikä taloussuunnitelmassa siten ole aiemmista vuosista aiheutuvaa tasapainottamisvelvoitetta.

Talousarvio 2023

Verotulot ja valtionosuudet

Kaupunginvaltuusto päätti veroperusteista 9.11.2022. Kaupungin taloudessa ja veroperusteissa on tapahtumassa suuri muutos 1.1.2023 alkaen, kun sote- ja pelastustoimen tehtävien järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueelle. Muutoksen myötä kuntien verorahoituksesta siirtyy osuus hyvinvointialueelle ja samalla sote- sekä pelastustoimen kulut siirtyvät hyvinvointialueen rahoitettavaksi.

Sote-uudistuksesta johtuen kunnilla ei ole mahdollisuutta muuttaa tuloveroprosentteja vuodelle 2023. Vuodelle 2022 asetettu kunnallisveroprosentti määrittää poikkeuksellisesti kunnallisveroprosentin tason kahdelle vuodelle. Vuoden 2022 tuloveroprosentin päättäminen on vaikuttanut myös tulevan talousarviovuoden v. 2023 tuloveroprosentin määräytymiseen, kun v. 2023 tuloveroprosentti on lukkiutunut v. 2022 tuloveroprosentin tasoon. Tämän lisäksi vuonna 2023 kunnallisverosta leikataan 12,64 %-yksikköä kaikilta kunnilta hyvinvointialueelle siirrettäväksi. Oulaisten tuloveroprosentiksi vuodelle 2022 muodostuu 9,36 % ($22,00 \% - 12,64 \% = 9,36 \%$).

Kunnallisverotuloiksi talousarvioon 2023 arvioidaan 12.194.000 €, kiinteistöverotuloiksi 2.111.000 €, yhteisöveron osuudeksi 1.363.000 € ja verotuloiksi yhteensä 15.668.000 €.

Oulaisten valtionosuudet vuodelle 2023 ovat yhteensä 7.554.733 €, siitä veromenetystenkompensaation osuus on 1.327.673 €. Lopullinen valtionosuus vahvistetaan vuoden 2022 loppuun mennessä.

Talousarvion 2023 henkilöstökulut

Palkat on talousarvioon otettu vuoden 2022 tasoisina, lisättynä 1,95 prosentin sopimuskorotuksella. Henkilösivukuluissa määrärahat perustuvat valtakunnallisesti määriteltuihin arvioihin sivukuluprosenteista. Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimusten sopimuskausi on 1.5.2022-30.4.2025.

Talousarvion katteet

Talousarvion toimintakate on – 20.661.024 €, vuosikate 2.731.809 € ja talousarvioon sisältyvät käyttöomaisuuden poistot (2.593.608 €). Poistoissa on huomioitu olemassa oleva käyttöomaisuus sekä ensi vuodelle siirtyvät investoinnit. Rahoitus tuotot ja -kulut ovat n. 170.000 €. Talousarvion ylijäämä on n. 240.000 €.

Investoinnit

Investointeja talousarvioesityksessä on n. 4,8 milj.€ ja nettoinvestoinnit ovat 4,7 milj.€. Talousarvioesityksessä on esitetty investoinnit vuodelle 2023 sekä suunnitelmavuodet 2024-2027. Vuoden 2023 investoinnit ovat sitovia ja tulevat vuodet ohjeellisia.

Perustelulomakkeissa olevat toteutusvuodet voivat olla erilaiset, koska investointiesityksiä joudutaan usein siirtämään seuraavalle suunnitelmakaudelle.

Rahoituslaskelman mukaan kaupungin lainamäärä kasvaa n. 2,3 milj. € vuonna 2023. Talousarvioesitykseen ei sisälly sijoitusvarojen käyttöä.

Taloussuunnitelma 2024-2026

Taloussuunnitelman tuloslaskelmavuosien 2024-2026 toimintatuottojen ja -kulujen arvioinnissa pohjalukuina ovat vuoden 2023 talousarvion luvut. Henkilöstökuluissa ei ole huomioitu henkilöstön lisäyksiä. Suunnitelmavuodet eivät sisällä enää sote- ja pelastustoimen kustannuksia eikä siivous- ja ateriapalveluiden palkkakustannuksia. Perusturvan toimintatuotot ja -kulut sekä palo- ja pelastustoimen palvelujenostot on vähennetty ja sotekiinteistöjen sekä keittiöiden että paloaseman osalta on lisätty vuokratuloja viimeisimmän arvion mukaan n. 2,0 milj. €. Vuokratuloja sotekiinteistöistä voidaan ennustaa kolmelle vuodelle.

Verotulojen ennustamisessa on hyödynnetty Suomen Kuntaliiton veroennustetta v. 2023. Verotus tulee muuttumaan sote-uudistuksen myötä. Verotuloja on arvioitu Kuntaliiton veroennustekehikon mukaan sote-uudistuksen jälkeen. Tuloveroprosentista on leikattu 12,64 prosenttiyksikköä, mikä siirtyy hyvinvointialueelle. Kunnallisveroprosentti (22 %) on voimassa sekä vuonna 2022 että 2023. Leikkauksen jälkeen tuloveroprosentiksi muodostuu voimassa olevien laskelmien mukaan. 9,36 %.

Valtionosuuksien kehitykseen vaikuttavat sote-uudistuksen lisäksi Oulaisten kaupungin väestötekijät. Valtionosuudet määräytyvät asukasluvun, ikärakenteen, määriteltujen normien sekä muiden suoritteiden perusteella ja verotulotasauksen mukaan.

Koko suunnitelmakauden kaupungin rahoitustuottojen ja -kulujen kohta säilyy positiivisena. Korkotaso on noussut kuluvana vuonna nopeasti ja lievää nousua on vielä odotettavissa suunnitelmakauden loppuvuosina. Korkean investointisuunnitelmatason vuoksi kaupungin lainamäärän kasvaa 4,9 milj. € ja viemäri-liikelaitoksen investoinnista syntyy 8,5 milj. euron leasingvastuu.

Suunnitelmakaudella on odotettavissa, että laskevan väestönkehityksen ja alhaisen syntyvyyden vuoksi koululaisten määrä kaupungissa vähenee, kun ikäluokat pienenevät. Kaupungin perusopetuksen kouluverkkoa joudutaan myös tarkastelemaan kriittisesti, mikäli kaupungin peruskouluikäisten määrä edelleen laskee.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Riikka Moilanen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto hyväksyy vuoden 2023 talousarvion, taloussuunnitelman 2024-2026

sekä investoinnit 2023-2027.

Päätös Hyväksyttiin yksimielisesti.

KVALT § 71
297/02.02.00/2022

Esittelijä Kaupunginhallitus

Päätösehdotus Kaupunginvaltuusto hyväksyy kaupunginhallituksen esityksen.

Päätös Hyväksyttiin yksimielisesti.